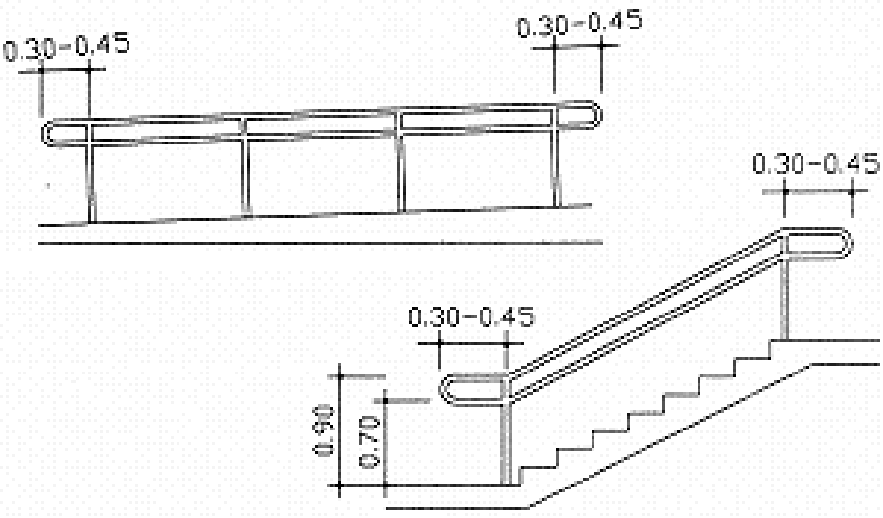
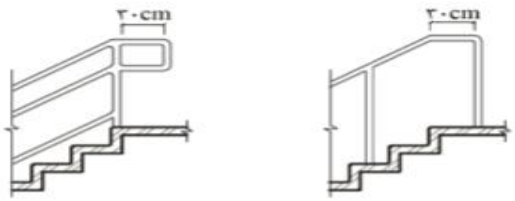
شیوه نامه شاخص مناسب سازی ارزیابی عملکرد سال ۱۳۹۸

نماگر اول : مناسب بودن ورودی ساختمان‌ها

ردیف	توضیحات
۴-۱	- برای داشتن مسیری بدون مانع و پیوسته، لازم است افراد دارای محدودیت حرکتی و نیز کسانی که دارای مشکلات بینایی هستند، بتوانند به راحتی از عرض خیابان عبور کنند و هنگام پیاده شدن از وسایل نقلیه، بدون هیچ مانعی به دور از خطرات احتمالی به مسیر پیاده دسترسی پیدا کنند. در این خصوص لازم است: ۱. در صورت وجود نهر، بین پیاده رو و سواره رو باید پل‌های هم‌سطح مطابق ضوابط، موجود باشد. ۲. در مواقعی که بین مسیر پیاده و سواره اختلاف ارتفاع وجود داشته باشد، باید رمپ و در برخی مواقع رمپ جدول موجود باشد. (بر اساس ضوابط) - پیاده رو بخش اصلی مسیر دسترسی به ساختمان‌ها و پارکینگ ها است که باید دارای خصوصیات ویژه ای باشد تا ایمنی همه افراد رعایت گردد. این خصوصیات عبارتند از: ۱. پیاده رو عاری از اختلاف سطح باشد. ۲. در صورتی که برای دسترسی به ساختمان بیش از یک مسیر وجود داشته باشد، حداقل باید یک مسیر بدون مانع باشد. ۳. هیچ گونه مانعی در مسیر حرکت نباشد. ۴. حداقل عرض پیاده رو ۹۰ سانتیمتر باشد. - در حاشیه خیابان‌ها و محل پارکینگ عمومی در فضای باز و سرپوشیده لازم است بر اساس ضوابط، ۲ درصد از فضای توقف و یا حداقل یک فضای توقف برای خودروی افراد دارای معلولیت مشخص گردد. - این پارکینگ ها حتما باید توسط علایم و تابلوهای استاندارد نشانگر خودروی افراد دارای معلولیت مشخص باشد. - محل قرارگیری پارکینگ ویژه معلولین بهتر است در نزدیکترین فاصله به ورودی اصلی و یا آسانسور باشد. - در صورت وجود اختلاف سطح در راهرو باید از سطح شیبدار استفاده کرد. در کل مسیر عبور، بصورتی باشد که فرد معلول بتواند به راحتی از خیابان وارد ساختمان شده و در همه بخش های ساختمان (راهروها- اتاق ها- طبقات) به آسانی و بدون کمک دیگران رفت و آمد نماید.

۵	منظور از درب ورودی، ورودی ساختمان می باشد. طراحی و مناسب‌سازی ورودی‌ها باید به گونه‌ای باشد که براحتی برای افراد کم‌توان قابل دسترس باشد. تا جایی که ممکن است باید آستانه درب‌ها حذف گردد.
۶	• نصب میله‌های دستگرد مناسب برای راحتی و امنیت کلیهٔ افراد، بویژه افراد با مشکلات حرکتی ضروری است. • میله دستگرد در دو طرف رامپ و یا راه‌پله باید به صورت ممتد باشد. • لازم است میلهٔ دستگرد در کنار پله یا طوح شیبدار حداقل ۳۰ تا ۴۵ سانتی‌متر از ابتدا و انتهای آن پیشامده‌تر و موازی کف باشد مگر در مکانهایی که انجام این کار مانعی برای مسیر حرکت افراد باشد. • میله‌های دستگرد باید به گونه‌ای به دیوار یا وسیلهٔ جانبی دیگری نصب شوند که بتوانند تحمل وزنهای سنگین را داشته باشند. • میله‌های دستگرد نباید بطور ناگهانی و بدون هیچ علامت مشخصی به پایان برسند بلکه انتهای آنها باید به زمین و یا در درون دیوار خاتمه یابد تا برای افراد نابینا خطرساز نباشد .

امتداد میله دستگرد در بالا یا پایین پله

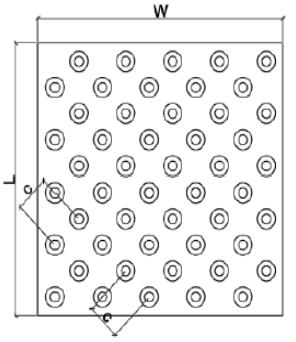

امتداد میله دستگرد در ابتدا و انتهای رمپ

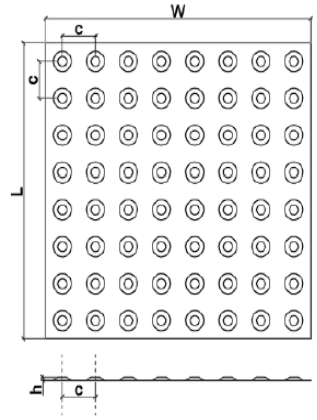
میله دستگرد باید از مصالحی باشد که در فصول مختلف سال و در فضاهای باز بـه راحتی تغییر دما نداده و قابل استفاده باشد. بنابراین استفاده از چوب و فولاد با پوشش پلاستیکی پیشنهاد می‌شود.

۷

منظور از علائم حسی برجستگی های قابل نصب بر روی سنگ یا سرامیک می باشد. اختلاف جنس مصالح از طریق حس لامسه و تغییر صدا در اثر ضربه عصا می تواند راهنمای افرادی باشد که دارای مشکلات بینایی هستند.

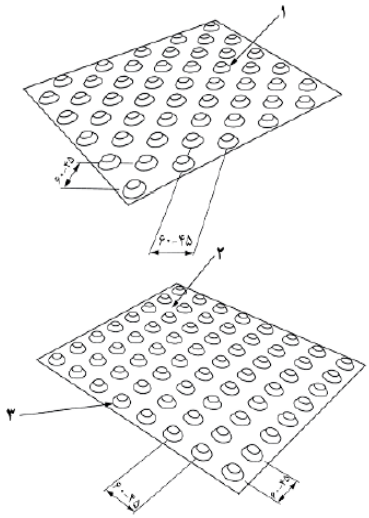

قرار گرفتن گنبدها در ردیف‌های قطری

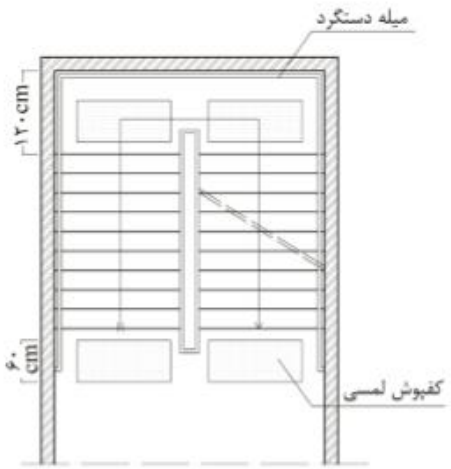

قرار گرفتن گنبدها به صورت شبکه مربعی

L. طول موزاییک
W. عرض موزاییک
h. ارتفاع گنبد= ۴-۵mm، قطر بالایی ۱۲-۲۵mm، قطر کف= قطر بالایی+ ۱۰mm
c. فاصله مرکز به مرکز ۴۵-۶۰mm

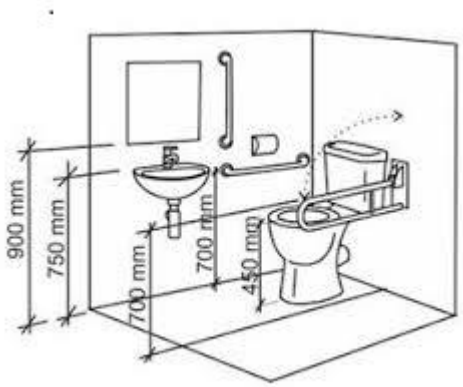

۱. قرار گرفتن مخروط‌ها در ردیف‌های قطری
۲. قرار گرفتن مخروط‌ها به صورت شبکه مربعی
۳. مخروط ناقص

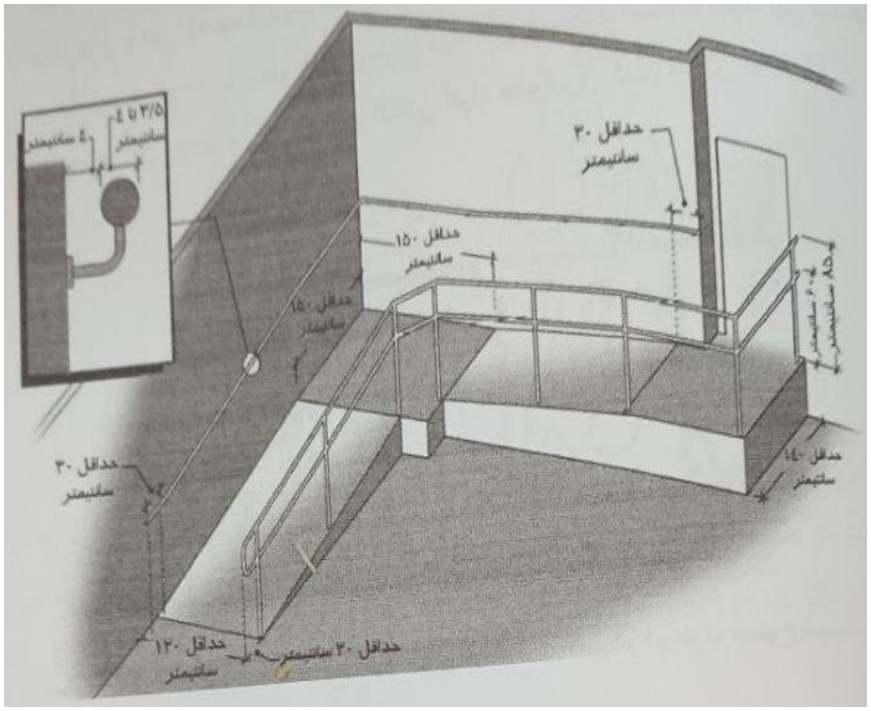
در کفپوش‌های سکه ای، گنبد های ناقص به صورت شبکه مربعی یا قطری به فاصله مرکز به مرکز ۴۵-۶۰ میلیمتر از هم قرار می گیرند. ارتفاع این گنبد ها باید ۵-۴ میلیمتر و قطر کف آنها ۲۲-۳۵ میلیمتر و قطر بالایی ۱۲-۲۵ میلیمتر باشد. شکل شماره ۵۸: نصب علائم حسی در پاگرد منظور از قفسه پله، راه پله می باشد.	

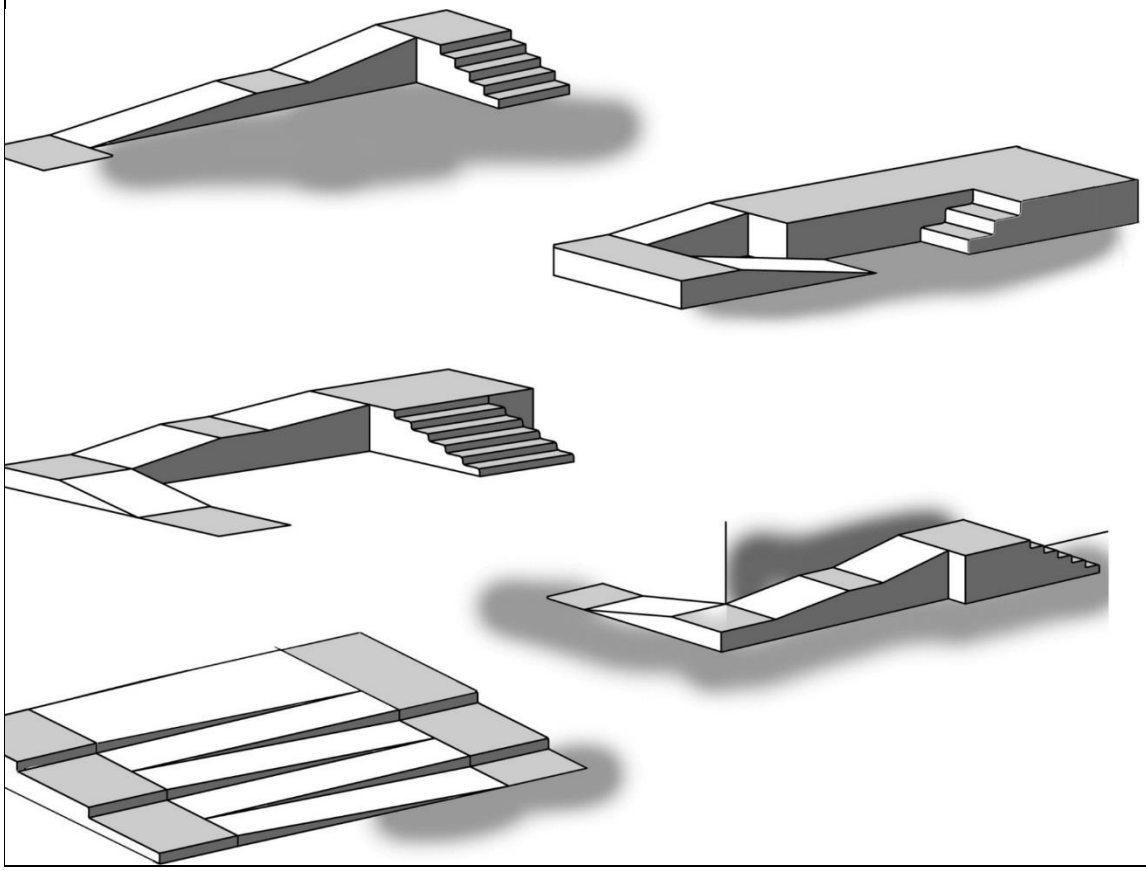
نماگر دوم : مناسب بودن فضای بهداشتی ساختمان‌ها

ردیف	توضیحات
۱	در کلیه ساختمان‌ها در صورتی که سرویس ویژه معلولین مجزا در ساختمان وجود ندارد، باید حداقل یک سرویس بهداشتی زنانه و یک سرویس بهداشتی مردانه قابل دسترس و مناسب بگونه ای که فرد ویلچری به راحتی و بدون نیاز به کمک دیگران از سرویس بهداشتی استفاده نماید، موجود باشد .
۳-۲-	بهترین محل برای قرارگیری توالت، گوشه ای از فضاست که دیوار در پشت و کنار فرد قرار گرفته باشد تا فرد نشسته بر روی ویلچر به راحتی در سرویس بهداشتی تردد نماید.

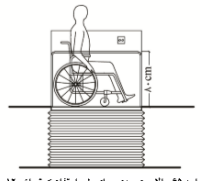
۴	درب سرویس بهداشتی باید به سمت خارج فضا گشوده شود تا هم در مواقع اضطراری ورود به داخل سرویس بهداشتی امکان پذیر باشد و هم فضای درون سرویس بهداشتی اشغال نگردد. همچنین نصب میله دستگرد افقی بر سطح داخلی درب الزامی است.
۵	کلیه افرادی که از صندلی چرخدار استفاده می کنند قادر به بلند شدن از روی صندلی چرخدار و نشستن بر روی توالت فرنگی نیستند. بنابراین باید فضای کافی در جلو و مجاورت توالت فرنگی پیش بینی شود تا صندلی چرخدار امکان حرکت و چرخش بدون مانع را داشته و در نزدیکی محل کنار توالت قرار گیرد تا فرد بتواند با استفاده از میله های کمکی و دستگیره ها از روی ویلچر به روی توالت فرنگی خود را منتقل نماید.(سر خورده و بلغزد)
۷	با توجه به احتمال بروز حادثه برای معلولین در سرویس بهداشتی و ضرورت اطلاع رسانی، می بایست شاسی زنگ در ارتفاع مناسب (۱۲۰ سانتیمتر) قابل دسترس در فضای بهداشتی ویژه معلولین نصب گردد و زنگ اخبار در (واحد خدمات، نگهبانی و ...) قرار گیرد که با به صدا در آمدن زنگ، فرد آموزش دیده مطلع گردد.

نماگر سوم(الف): مناسب بودن سطح شیبدار

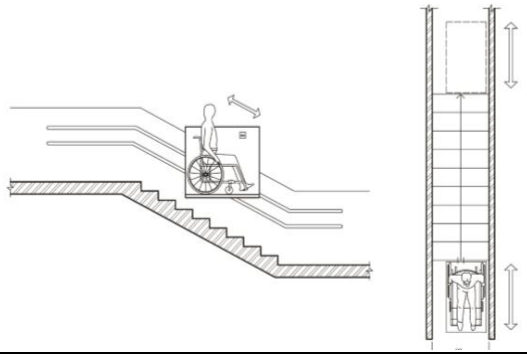
ردی ف	توضیحات
۲	**حداکثر شیب مجاز ۸درصد می باشد.** **به عنوان مثال: اگر اختلاف ارتفاعی به اندازه ۰/۵ متر وجود داشته باشد طول رمپ مورد نیاز ۶/۲۵ متر می باشد.** **۸ ۱۰۰** **0.5 x** **X= 100*0.5 /8 = 6.25**
۶	**برجستگی های ایجاد شده برروی کف سطح شیبدار نباید باعث ضربه به ویلچر و مانع از حرکت روان ویلچر گردد.**

	تصاویر ذیل نمونه های اجرایی سطوح شیبدار در مجاورت پله ها برای ایجاد دسترسی بدون مانع به ویژه افرادی که از صندلی چرخدار استفاده می کنند را نشان میدهد.

نماگرسوم (ب): بالابر

ردیف	توضیحات
۱	**هدف اصلی از نصب بالابر، فراهم کردن شرایط جابجایی برای افراد با محدودیت‌های حرکتی است، تا بتوانند براحتی بین سطوح مختلف ساختمان‌ها حرکت کنند.** **با استفاده از بالابر می توان اختلاف سطح بین داخل و خارج ساختمان، اختلاف سطح بین نواحی مختلف داخل ساختمان و مکانهایی که دارای فضای محدود برای نصب رامپ می‌باشد می‌توان از بالابرهای مکانیکی استفاده نمود.**
	 فضای زیر سکوی بالابر باید بسته باشد.

نماگرسوم (ج): بالابر شیبدار

ردیف	توضیحات
	منظور از بالابر شیبدار، بالابرهایی است که برای جابجایی ویلچر در راه پله و سطوح شیبدار دارای انحنا و خمیدگی طراحی شده اند، به گونه ای قابل نصب در فضاهای کوچک و همچنین قابل استفاده در محیط داخلی و بیرونی اماکن عمومی است.
	استفاده از یکی از نماگرهای سوم، الف و ب وج کافی می باشد.

نماگرچهارم : مناسب بودن آسانسورها:

ردیف	توضیحات
۱	آسانسور باید هم سطح ورودی و یا در دسترس بلامانع صندلی چرخدار قرار گیرد. آسانسور قابل دسترس باید توسط همهٔ مردم و در تمامی طبقات مورد استفاده قرار گیرد.
۲	عرض درب آسانسور باید به اندازه ای باشد که صندلی چرخدار به راحتی به داخل آن وارد و یا از آن خارج شود.
۶	منظور ازفضای انتظار، مکان جلوی درب آسانسور می باشد.

تذکر:

کسب امتیاز ارزیابی ساختمانهای مشمول ثبت میراث فرهنگی منوط به مناسب سازی ساختمان با استفاده از تجهیزات می باشد.

در خصوص ثبت امتیاز ارزیابی ادارات قدیمی و فاقد آسانسور و یا استیجاری در جشنواره شهید رجایی ، می توان جهت تسهیل در دسترسی افراد دارای ناتوانی جسمی حرکتی از تجهیزات و سازه های متحرک مانند صندلی پله پیما و بالابر و ... و در خصوص اختلاف ارتفاع از رمپهای سیار ، تجهیزات توانبخشی ،کمک حرکتی و .... استفاده نمود. اخذ امتیاز در خصوص آسانسور منوط به استفاده آسان معلولین از طبقات میباشد که این موضوع شامل ساختمانهای ۲ طبقه نیز می گردد. بدیهی است ساختمانهای استیجاری به مانند دیگر ساختمانها مورد ارزیابی قرار می گیرد.

لازم به ذکر است ، هدف از ارزیابی عملکرد مناسب سازی، ایجاد شرایط مطلوب جهت بهره برداری معلولان همچون افراد عادی ازساختمانهای اداری می باشد.